

CEMAATE DEVAM ETMEK*

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llâhi ve berekâtühû!..

Aziz ve sevgili Akra dinleyicileri!

Cumanız mübarek olsun... Allah-u Teâlâ Hazretleri dünyanın ve ahiretin bildiğimiz, bilmediğimiz, aklımıza gelen, gelmeyen her türlü hayırlarına cümlelerinizi erdirsin... İki cihanda aziz olun, mutlu olun, bahtiyar olun...

Misafir olduğumuz evdeki ev sahibinin açtığı bir sayfadan karşımıza, kısmetimize gelen hadis-i şeriflerden okumak istiyorum bu cuma sohbetimde...

a. Arafe Günü Oruç Tutmak

Birinci hadis-i şerif Taberânî'de ve İbn-i Mâce'de Katâde'den; İbn-i Asâkir'de Ebû Saîd el-Hudrî Hazretleri'nden rivayet edilmiş bir hadis-i şerif. Peygamber SAS Efendimiz bu hadis-i şerifte buyuruyor ki:¹

* Bu konuşma; Merhum Dr. Metin Erkaya tarafından, titizlikle çalışılarak metne dönüştürülmüştür. Mekanı Cennet olsun.

¹ İbn-i Mâce, *Sünen*, c.I, s.551, no:1731; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XIX, s.4, no:6; Katâde ibn-i Nu'man RA'dan.

Abd ibn-i Humejd, c.I, s.299, no:967; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimâşk*, I, s.230; Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan.

İbn-i Hacer, *el-Emâli*, c.I, s.141; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.VI, s.179, no:5923; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.XIII, s.460, no:7548; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.I, s.112, no:105; Abd ibn-i Humejd, *Müsned*, c.I, s.170, no:464; Taberî, *Tehzîbü'l-Âsâr*, c.II, s.38, no:847; Sehl ibn-i Sa'd RA'dan.

Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.300, no:8259; Ebû Katâde RA'dan.

Mecmau'z-Zevâid, c.III, s.436, no:5142; *Kenzü'l-Ummâl*, c.V, s.115, no:12086;

Câmiü'l-Ehâdis, c.XX, s.467, no:22634.

نُ صَامَ يَوْمَ عَرَفَةَ، غَفَرَ اِهْلَالَ لَهُ سَنَتَيْنِ: سَنَةَ اِمَامِهِ، وَسَنَةَ خَلْفِهِ

(د. طب. عن قتادة؛ عبد بن حميد، كز. عن أبي سعيد)

RE. 426/1 (*Men sàme yevme arafete, gafara'llàhu lehû seneteyn: Seneten emânehû, ve seneten halfehû.*) *Sadaka rasûlu'llàh, fî mâ kâl, ev kemâ kâl...*

Rasûlüllah'ın söylediklerinin hepsi hoştur, güzeldir. Allah cümlemizi onun şefaatine erdirsin... Oruçla ilgili bir hadis-i şerif. Ramazan geçti ama Ramazan'ın dışında başka oruçlar var. Bu açılan kısmet sayfasında birinci hadis-i şerif olduğu için, müjdeli olduğu için okumuş oldum.

Bu Arafe günü orucu, yâni Kurban Bayramı'ndan bir gün önceki gün... Herkesin gidip de, "Yarın keseceğimiz kurbanları alalım!" diye telâş içinde oldukları, bayram hazırlıklarının yapıldığı, evlerin temizlendiği Arafe günü var ya; işte o gün oruçlu olursa... Kurban Bayramı arafesinde... Bir de Ramazan Bayramı arafesi olabilir; o gün Ramazan'ın içi olduğu için zaten herkes oruçludur

Ne olacak Arafe gününde?.. (*Men sàme yevme arafete*) "Arafe gününde kim oruç tutarsa, (*gafara'llàhu lehû seneteyni*) Allah onun iki senesini mağfiret eder. Yâni iki senesinde işlemiş olduğu günahları bağışlar, afv ü mağfiret eyler. (*Seneten emânehû*) Bir önündeki gelecek, yaşayacağı senenin günahlarını, bir de (*seneten halfehû*) geçmiş senesinin günahlarını bağışlar."

Gelecek senenin günahlarının affolması ne demek? Ben buradan kendi kendime bir müjde daha çıkartıyorum: Allah ömür verecek de, – Allah cümlenize hayırlı uzun ömürler versin– önündeki seneyi yaşayacak demek oluyor.

Demek ki Arafe günü oruç tutanın, bir geçen senesinin günahları affolacak, bir de gelecek senesinin günahları affolacak; iki müjde bu... Bir de bir sene daha yaşayacak demektir. Böyle bir müjde de çıkıyor bu sözün altından...

O zaman, Arafe gününde oruçlu olmayı takvimimizin kenarına işaret edelim! “Hocamızın cuma sohbetinde böyle bir sevaplı şeyden bahis geçti.” diye oraya not alırsak, o gün oruçlu oluruz. Ama hacıların Arafe orucu tutması doğru değil. Bunu duyan kardeşlerimizin bir kısmı belki hacca gidecekler. Hacda oruç tutmaya kalkmasınlar Arafe günü... “Hacda Arafe günü oruç tutmak mekruhtur.” diye, mekruh olduğunu kitaplar yazıyor.

Ben bir kere denedim. Şöyle denedim: “Benim bedenim takatlidir, dayanabilirim, tahammül edebilirim sandım ve Arafe günü oruç tuttum, bu sevabı alayım diye... Zayıflar belki yapamaz ama, rahat imkânlar var. Eski devirde hac ne kadar zor oluyormuş, şimdi çadırların içindeyiz, buzlar var, buzlu meşrubat var. Her türlü kolaylıklar var; Arafat’a yürüyerek gidilmiyor, otobüslerle gidiliyor. Dinleniliyor, her türlü rahatlık var.” diye oruç tutmaya kalktım. Fakat o gün neredeyse hastanelik olacaktım. Buzlarla vs. ile sıhhatimi zor koruyabildiler.

Anladım ki, hadis-i şerifte söylenen şey hacca gitmeyenler için mümkün... Hacılar için mekruh olduğu, doğru olmadığı anlaşılıyor. Hacı olmayanlar için, yâni ülkesinde kalanlar için, Arafe günü oruç tutmanın çok sevap olduğunu bu hadis-i şeriften öğrenmiş oluyoruz.

Okumak istediğim birinci hadis-i şerif bu...

b. Çarşamba, Perşembe ve Cuma Orucu

Sevgili dinleyiciler, ikinci hadis-i şerif aynı sayfadan... İbn-i Abbas RA'dan ve İbn-i Ömer RA'dan çeşitli kaynaklarca rivayet edilmiş. Hadis-i şerifin metni, mübarek sözleri şöyle:²

مَنْ صَامَ يَوْمَ الرَّبِيعَاءِ، وَالْخَمِيسِ، وَالْجُمُعَةِ؛ ثُمَّ
تَصَدَّقَ يَوْمَ الْجُمُعَةِ بِمَا قَلَّ مِنْ مَالِهِ أَوْ كَثُرَ، غُفِرَ لَهُ
كُلُّ ذَنْبٍ عَمِلَهُ، حَتَّى يَصِيرَ كَيَوْمِ وَلَدَتْهُ أُمُّهُ مِنْ
الْخَطَايَا

(طب. هب . عن ابن عمر؛ هب. عن ابن عباس)

RE. 426/5 (*Men sàme yevme'l-erbiàì ve'l-hamîsi ve'l-cümüati sümme tesaddaka yevme'l-cümüati bimâ kalle min mâlihî ev kesüra, gufire lehû küllü zenbin amilehû hattâ yasîra*)

² Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XII, s.347, no:13308; Beyhakî, *Şuabü'l- İman*, c.III, s.397, no:3872; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.295, no:8232; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.295, no:8231; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VIII, s.921, no:24167; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XX, s.466, no:22632.

keyevmi veledethü ümmühû mine'l-hatâyâ)
Sadaka rasûlü'llâh, fî mâ kâl, ev kemâ kâl...

“Peygamber Efendimiz ne söylemişse doğrudur, güzeldir.” diye tasdik ederek tamamlıyoruz hadis-i şerifimizi. Bu hadis-i şerif de çok büyük bir müjde taşıyor. Kur’a ile ev sahibinin açtığı sayfadan, size müjdeler çıkıyor sevgili dinleyiciler. İnşâallah bunları yaparız. Bu da oruçla ilgili bir hadis-i şerif. Peygamber Efendimiz bu hadis-i şerifinde buyuruyor ki:

(Men sâme yevme'l-erbiâi, ve'l-hamîsi, ve'l-cümüati) “Kim çarşamba, perşembe ve cuma günü oruç tutarsa...” *El-erbiâ* çarşamba demek. *Erbîâ*, *erbaa* kelimesiyle, yâni Arapça’da dört kelimesiyle ilgili. Zâten *çâr* da Farsça’da dört demek. Yâni, anlamları düşünüldüğü zaman birbirlerine benziyor. *(Yevmü'l-erbiâ)* “Çarşamba günü oruç tutarsa...” *Hamîs* de *hamse*, beş kelimesiyle ilgili. *Pençşenbe*-perşembe de Farsça’da yine beşle ilgili. Demek anlamları yine tutuyor. “Çarşamba günü, perşembe günü ve cuma günü oruç tutarsa, peş peşe...” Demek ki bu ard arda gelen üç günü oruçlu geçirirse...

(Sümme tesaddaka yevme'l-cümüati bimâ kalle min mâlihî ev kesür) “Malından az bir şeyle veya fazla bir miktar ile bir tasaddukta bulunursa...” Yâni cüzdanını açarsa, veyahut aynî olarak mal sahibi veya müstahsil malından, meselâ kumaş tüccarı kumaşından, buğday üreten kimse buğday çuvalından, sahip olduğu malından, mülkünden, parasından az veya çok bir miktarı

cuma günü fukaraya tasadduk ederse...”

Demek ki iki şey yapacak:

1. Çarşamba, perşembe, cuma oruç tutacak.
2. Cuma günü de malından küçük veya büyük bir miktarda tasaddukta bulunacak. Yâni fakirlere sadaka verecek.

Ne olur mükâfatı?.. Peygamber Efendimiz buyuruyor ki: (*Gufira lehû küllü zenbin amilehû*) “İşlemiş olduğu bütün günahları affolunur. (*Hattâ yasîra keyevmi veledethü ümmühû*) Annesi onu dünyaya getirdiği zaman küçücük bir bebektir, nasıl günahları yoktu o zaman mâsum bir yavruydu. İşte annesinin kendisini dünyaya getirdiği gündeki o mâsum, günahsız hâli gibi olur. (*Mine'l-hatâyâ*) Günahlardan o kadar temizlenmiş, afv ü mağfiret olmuş olarak sonuca ulaşır.”

Bu müjdeli hadis-i şerifi de unutmayalım, hatırınızda kalsın!..

Demek ki Ramazan'ın dışında zaman zaman tutulacak güzel oruçlar var, onlardan iki tanesini öğrenmiş olduk. Birisi Kurban Bayramı'nın arafesinde oruç tutmak çok sevap... Bir diğeri de şimdi okuduğumuz çarşamba, perşembe, cuma günleri oruç tutar; cuma günü de malından bir miktar, az veya çok tasadduk ederse, hatalarından günahlarından öyle bir şekilde sıyrılır, öyle afv ü mağfiret olur ki, tıpkı annesinden doğduğu gündeki gibi... O mâsum yavrunun, yavru halindeyken defter-i a'mâlinde nasıl hiç günah yoksa, bu da o şekilde

günahlardan arınır.” diye bildiriliyor. Kul hatasız olmaz. Biliyorsunuz insan ne kadar gayret etse de bilerek, bilmeyerek sû-i edebde bulunabilir. Cenâb-ı Mevlâ’ya saygısında kulluğunda kusurlar olabilir. Peygamber Efendimiz’e ümmetliğinde hatalar olabilir. Sürç-i lisân olabilir. Kızgınlığı olabilir. Allah hatalara günahlara düşürmesin ama, hatasız kul olmaz. Bu hataların birikmesinden dolayı da, insanın kalbi kararıyor. Ondandır kötü insan olmaya doğru gidiyor. Sonunda şeytan kandırırsa, nefsi azdırırsa cehenneme düşüp ceza bile çekebilir. Binlerce, milyonlarca sene yanabilir.

Onun için, günahlardan kurtulmak lâzım! Bir kere işlememeye çalışmak lâzım! Aziz Mahmud-u Hüdâî Efendimiz KS güzel birilâhisinde öyle buyuruyor:

Her dem hatâdır kârımız.

Kâr, Farsça’da iş demek. “Her nefeste işimiz hata bizim.” *Kârımız*, ticaretten elde edilen kazanç mânâsına bile olsa, o da yakışıır. O zaman da bir başka nükte olur. *Her dem hatadır kârımız*; yâni biz kulların işleri her zaman hatadır. Hatasız kul olmaz. Onun için bu hatalardan kurtulmanın çarelerini aramamız lâzım!..

Bir çareyi bu kur’a ile çıkmış sayfada gördük. Çarşamba, perşembe, cuma günü bir insan oruç tutar; cuma günü de fukaraya az veya çok sadaka verirse, günahlarından annesinden doğduğu gündeki gibi tertemiz temizlenir. Hiç hatası, günahı kalmaz. Güzel bir şey...

Bunu yapın ve yapmaya çalışın aziz ve sevgili kardeşlerim!.

Biliyorsunuz bugün [konuşmanın kaydedildiği perşembe günü] Zilkàde ayının on üçündeyiz, tabii cuma günü on dördüne geçmiş oluyor. Kardeşlerimizle, hangi Arabî ayın kaçınıcı günündeyseniz o cüzü okuyoruz. Öyle bir karar almıştık. Kur'an-ı Kerim'de on üçüncü cüzün, birinci sayfasında Yusuf AS'ın sözü var:

وَمَا أُبْرِئُ نَفْسِي إِنَّ النَّفْسَ الْمَّارَةَ بِالسُّوءِ إِلَّا مَا
رَحِمَ رَبِّي

(يوسف: ٥٣)

(*Ve mâ überriu nefsi inne'n-nefse leemmârtün bi's-sûi illâ mâ rahimerabbî*) [Ben nefsimi temize çıkarmıyorum. Çünkü Rabbimin esirgemesi olmadıkça, nefis aşırı şekilde kötülüğü emreder.] (Yusuf, 12/53) buyruluyor.

İnsanın nefsi insana çok çok kötülükler emredicidir. İnsanı kötü yollara çekmeye çalışır, kötü şeyleri tavsiye eder ve insanların çoğu da bu nefsin vesveselerine, hevâ u hevesâtına, iştihasına, şehevâtına kapılır, şeytana uyar, nefsine aldanır, dünyanın fânî lezzetlerine dalar, hatalar işleyebilir.

İşlememek daha iyi... İyi kul olup da edebli kul olup da Allah'ın sevgili kulu olup da, hiç günah işlemeyen güzelce ömür geçirmek daha iyi ama, bilerek bilmeyerek yapılan hataların affı için de, böyle güzel tedbirleri uygulamalı!..

c.Cemaatle Namaz Kılmanın Mükâfâtı

Bir müjdeli hadis-i şerifi daha okumak istiyorum aynı sayfadan. Tirmizî rivayet etmiş ve sahih diye buyurmuş. Enes RA'dan... Peygamber Efendimiz bu üçüncü hadis-i şerifinde buyurmuş ki:³

مَنْ صَلَّى لِلَّهِ أَرْبَعِينَ يَوْمًا فِي جَمَاعَةٍ، يُدْرِكُ
التَّكْبِيرَةَ الْأُولَى، كُتِبَ لَهُ بَرَاءَتَانِ: بَرَاءَةٌ مِنَ
النَّارِ، وَبَرَاءَةٌ مِنَ النِّفَاقِ

(ت. هب. عن أنس)

RE. 426/11 (*Men sallâ li'llâhi erbaîne yevmen fî cemâatin yüdrikü tekbîrete'l-ûlâ, kûtibe lehû berâetân: Berâetün mine'n-nâr, ve berâetün mine'n-nifâk*) *Sadaka rasûlü'llâh, fî mâ kâl, ev kemâ kâl...*

Müjdelilerle dolu bu hadis kitabı sayfasının, müjdeli bir hadis-i şerifi daha nasibinizle karşınızda. Bunları duymak da bir nasib meselesi... Çünkü herkes duymuyor. Duymayınca heves etmiyor. Heves etmeyince yapmıyor. Yapmayınca da o mükâfatları kazanamıyor. Ama siz duyuyorsunuz. Bu bir nasib, güzel bir şey...

³ Tirmizî, *Sünen*, c.II, s.7, no:241; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.III, s.61, no:2872; İbn-i Asâkir, *Mu'cem*, c.II, s.228, no:1560; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.367, no:7570; Abdü'r-Rezzak, *Musannef*, c.I, s.528, no:2019; İbn-i Asâkir, *Mu'cem*, c.II, s.228, no:1560; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.II, s.403; Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, c.XIII, s.385, no:2963; İbn-i Hacer, *Lisânü'l-Mîzân*, c.II, s.46, no:169; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.560 No; 20253: *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XXI, s.22, no:22809.

Peygamber Efendimiz buyuruyor ki bu hadis-i şerifinde:

(Men sallâ li'llâhi erbaîne yevmen fî cemâatin)
“Kim kırk gün cemaatle namaz kılsa, *(yüdrükü tekbîrete'l-ûlâ)* imamın namaza durduğu zaman, ‘*Allâhu ekber!*’ diye ilk başlangıç tekbirine yetişecek şekilde... Yâni yarısında, sonunda yetişmek filân tarzında değil. Camiye biraz erken gelip de, farz namazının ilk tekbirine imamla beraber hazır bulunmak, yetişmek şartıyla, insan kırk gün cemaate devam ederse; *(kütibe lehû berâetân)* ona, böyle bir kimseye iki tane berat yazılır.”

Mânevî berat, nurdan harflerle yazılmış bir sayfa düşünün, gözünüzün önüne gelsin. Sizin namınıza nurdan ilâhî bir berat yazılmış. Hani padişahın bir ferman olsa, üstünde padişahın tuğrası olsa, kocaman kıvrılmış bir kâğıda, sarayın çavuşu getirirse karşınızda beratı açsa, okusa... Böyle sahneler gözünüzün önüne getirin; bundan daha güzel bir şey...

“Allah’tan böyle bir kula iki tane berat yazılır. *(Berâetân)* İki tane berat: *(Berâetün mine'n-nâr)* Birisi cehennemden uzak olacağına, ‘Bu şahıs cehenneme girmeyecektir!’ diye cehennemden beraat ettiğine dair bir berat; bu bir... *(Ve berâetün mine'n-nifâk)* Bir de münafık insan olma, münafıklık sıfatından beraat yazılır. ‘Bu adam münafık değildir. Bu adam halis muhlis, has, hakikî, som altın gibi güzel bir müslümandır.’ mânâsına, tasdikli bir şahâdetnâme gibi bir berat kazanır.”

Cemaatle namaza gitmek erkekler içindir. Hanımın evde namaz kılması daha sevaptır. Erkeğin camide namaz kılması müekked bir sünnettir. Cemaate devam etmek çok önemlidir. Peygamber Efendimiz çok tavsiye buyurmuştur. Namazın camide kılınması lâzım! Müslümanların camide olması lâzım!.. Kırk gün her namaza devam ediyor ve imama yetişiyor, geç kalmıyor. Evvelce hazırlanıyor, camiye vakitlice gidiyor ve imam farza dururken, “*Allàhu ekber!*” dediği zaman, kişi camide hazır bulunuyor.

Başka hadis-i şerifler de var, bazılarını daha önceleri bahis konusu etmiştik. En güzeli, namaz vakti gelmeden namaz vaktini gözlemektir. Yâni, “İkindinin vakti yaklaşıyor, aman ben ikindiye hazırlanayım!.. Akşamın vakti yaklaşıyor, aman ben akşama hazırlanayım!.. Yatsı namazı olmak üzere, aman sofradan çabuk kalkayım, ağzımı çalkalayayım, abdestimi alayım, camiye yetişeyim!” diye, namaz vaktini önceden düşünüp, ezan okunmadan camiye gitmek çok sevaptır.

Ezan okunmadan camiye gitmenin büyük sevabı, mükâfatı vardır. Ezan okunduktan sonra giden insana göre, bu çok daha büyük mükâfat kazanıyor. Onu yapmaya çalışmak lâzım! Ezan okunmazdan önce camiye gitme kararını almaya çalışmalı insan... Abdestini almalı, hazırlığını yapmalı, ezan okunmadan camide bulunmalı, oraya varmış olmalı!..

Tabii iş güç sahibi insan olabilir, dükkânı olabilir, bir yerden bir yere seyahat ediyor olabilir. Bunun

için de en güzel şey, dervişlik şartlarından da birisi, devamlı abdestli gezmek... Peygamber Efendimiz hep abdestli gezermiş. İhtiyacı oldukça abdest almak bir âdet ama, her zaman abdestli gezmek Peygamber Efendimiz'in âdeti... Onun için iyi bir müslüman, Peygamber Efendimiz'in âdetini yapmaya çalışmalı!..

Devamlı abdestli olursa, minarede ezan okunduğu zaman, “Nerede abdest bozacağım, nerede abdest alacağım?” diye telaşa düşmez. Onu yapacağım, bitireceğim derken de cemaati kaçırmaz. Hazır olduğu için hemen içeri girer, cemaate uyar. Bakın Peygamber SAS Efendimiz bu hadis-i şerifte, ilk tekbire yetişmeyi şart koşuyor. Demek ki abdestli olmak iyidir, camiye erkenden gitmek iyidir.

Bizim Hocamız (Rh.A) zamanında ben hatırlıyorum; ezan okunurdu, Hocamız sünneti evinde kılırdı. Yâni caminin imamı olduğu halde, gidip sünneti camide kılmazdı, evinde kılırdı. Ev de sevap kazansın, ev de ibadethâne olsun diye...

Peygamber SAS Efendimiz, “Evlerinizi kabristan gibi, mezar gibi yapmayın; ibadetle canlandırın!” buyuruyor. Onun için, bazı sünnet namazlarını evde kılmak iyidir. Peygamber Efendimiz'in bu tavsiyelerine uygun olarak, Hocamız sünneti evde kılırdı. Sonra tatlı tatlı, sevimli bir şekilde kapısından çıkardı. Müezzin camekândan onu görürdü. Hocamız camiye gelirken kâmet getirmeye başlardı. Ama bu epeyce bir vakit alırdı, yâni Hocamız acele etmezdi.

Hocamız dört mezhebe göre abdestini koruyacak tedbirini alırdı. Meselâ, hanımına cübbesini tutturmazdı. Çünkü, Şâfiîlere göre hanımının eli değerse eline veya ensesine, Şâfiîlerin şartına göre abdesti bozulacak. O şart da yerine gelsin diye, ona cübbesini tutturmazdı. Böyle güzel hazırlıkla namazı kılardı, beklerdi. Bu beklemek neden?.. İşi gücü olan, ezanı duyan insan gelsin, abdestini alsın rahatlıkla farza yetişebilsin diye. Yâni imamın biraz acele etmemesi lâzım!..

Suudî Arabistan'da seyahatlerimizde görüyoruz, bunu bir şarta bağlamışlar. Oranın diyanet teşkilâtı camilere bunu asmış: "Sabah ezanı okunduktan sonra yarım saat geçecek, öğle ezanı okunduğu zaman yirmi dakika geçecek, akşam ezanı okunduğu zaman on dakika geçecek, farza öyle durulacak!" diye rakamlar konulmuş. O kadar bekliyor, yâni imam hemen gelip namaza duramıyor. Gelenler de, "İmam hemen kalksın, namaz kıldırsın!" diyemiyor. Çünkü öyle emir gelmiş yukardan.

Bu beklemek de iyi oluyor. İnsan ezanı duyunca kalkıyor, abdestini alıyor, camiye geliyor, sünneti kılıyor. Farzı kılmaya da epeyce bekliyor. O arada da hemen Kur'an-ı Kerim alıp ezberini kuvvetlendiriyor. Bir miktar Kur'an okuyor, tesbih çekiyor, yâni sevap kazanıyor... Camide farz namaz kılınacak diye camide bekleyen insan, namazdaymış gibi sevap kazanmaya başlar. Hani bir taksiye bindiğiniz zaman nasıl taksimetresi, fiyat aleti çalışmaya başlıyor da,

ne kadar borçlandığınızı, ne kadar ödemeniz gerektiğini yazıyorsa; onun gibi camiye giren, camide duran insan da sevap kazanıyor. Beklemek iyi.

Ben bazı semtlerde de oturdum. Ezanı okuduktan sonra hızlı bir şekilde sünnet kılınıyor, hemen farza duruluyor. Ezanı duyup camiye gelen insan, ya son rekâta yetişiyor, veyahut cemaati kaçırmış oluyor. O kadar acele iyi olmuyor. İmamların ezan okunduktan sonra, “Bu ezanı duyan bir insan kalktı, evinden geldi, abdest aldı ve benim arkamdan yetişebilir mi bu arada?” diye, biraz serbest tutması iyi olur. Böylece mübarek cemaat kardeşler sevabı kaçırmazlar.

Erkeklerin camiye gitmesi iyi ama, kadınların evinde kılması daha iyi... Kadın evinin bir köşesini mescid edinirse, orada namaz kılsa, iyi olur. Öyle olmazsa bile kimisinin evi büyük olur, kimisinin küçük olur. Allah hepinize geniş evler nasib etsin... Kendinizin güzel evleri olsun diye temenni edelim bu arada...

Çok sevdiğimiz, hürmet ettiğimiz bir ablamız var. “Bakın, bunlarla ziyareti kesmeyin!” diye Hocamızın bize emaneti... Çok hürmet ettiğimiz, cici hanımefendi abla. Evinde güzel mescidi, yâni namaz odası vardı. Bizi çağırdığında gördük. Hanımefendi mescid edinmiş kendisine, orada namaz kılıyor. Ne kadar tatlı, çok sevimli görmüştük, hoşumuza gitmişti bizim...

d. Yatsı ve Sabahı Camide Kılmak

Erkeğin camide namaz kılması lâzım ama, sünneti evinde kılsın! İmamın ilk tekbirine yetişmesi lâzım! Özellikle yatsı ve sabah namazlarına münafıklar gelemezlermiş, Peygamber Efendimiz öyle buyuruyor:⁴

آيَةٌ بَيْنَنَا وَبَيْنَ الْمُنَافِقِينَ، شُهُودُ الْعِشَاءِ وَالصُّبْحِ،
أَلْ يَسْتَطِيعُونَهُمَا

(ض. هب. عن سعيد بن المسيب)

RE. 5/6 (*Âyetün beynenâ ve beyne'l-münâfikîn, şühûdü'l-ışâi ve's-subh, lâ yestetühümâ.*)
“Bizimle münafıkların arasını ayırıcı bir alâmet, yatsı ve sabah vakti cemaatte hazır bulunmaktır. Münafıklar bu yatsı ve sabah namazlarına gelmeye üşenirler, güç yetiremezler, gelemezler!” buyuruyor.

O zaman, biz münafık olmadığımıza göre, müslümanın münafık olmaması gerektiğine göre, bu hadis-i şerifi duyunca ne yapmak lâzım?.. Yatsı ve sabah namazlarında mutlaka camide olmaya çalışmak lâzım!.. Memur da gelebilir, patron da gelebilir, iş sahibi, iş adamı da gelebilir, tezgâhtar da gelebilir, öğrenci de gelebilir... Çünkü yatsı ve sabah namazlarının

⁴ İmam Mâlik, *Muvatta'* (Rivâyet-i Yahyâ), c.I, s.130, no:292; Saîd ibn-i Müseyyeb Rh.A'ten.

İmam Şâfiî, *Müsnedü's-Şâfiî*, c.I, s.52, no:214; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.III, s.59, no:4732; Abdurrahman ibn-i Harmele Rh.A'ten.

Kenzü'l-Ummâl, c.I, s.296, no:844; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.I, s.54, no:62 ve c.XI, s.161, no:10475.

vakitlerinde durum müsait oluyor. Hiç olmazsa o namazları kaçırmamalı!.. Tabii ötekileri de kaçırmamak iyi.

Bu hadis-i şerife göre, ilk “*Allàhu ekber!*” demeyi kaçırmamak şartıyla, bir insan kırk gün namaz kılsa... Beş kere kırk kaç eder? İki yüz vakit peş peşe namaz... Bu kadar namazı camide cemaatle kılmaya muvaffak olursa bir insan, iki tane şahâdetnâme alacak, iki tane berat kazanmış olacak:

Birisi, cehennemden azatlık beratı; “Sen cehennemlik değilsin, cehenneme girmeyeceksin; bu senin kurtuluş belgendir.” diye kendisine bir belge, cehennemden kurtuluş belgesi...

Bir tanesi de münafıklıktan kurtuluş belgesi; “Sen münafık bir kul değilsin, sen has bir müslümansın, iyi bir müslümansın, al bu senin medâr-ı iftiharındır.” diye böyle bir şahâdetnâme gibi bir şey verilir diyor Peygamber Efendimiz. Mânevî bir şey tabii bu... Ne kadar güzel!..

Demek ki aziz ve muhterem kardeşlerim, cemaate devam etmeye çalışmalıyız, yâni cemaati kaçırmamağa çalışmalıyız. Bir kere namazı kaçırmamaya çalışmak lâzım! Çünkü namaz dinin direğidir. Her müslümanın, yâni “Ben müslümanım el-hamdü lillâh!” diyen,

أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ
وَرَسُولُهُ

(*Eşhedü en lâ ilâhe illa'llâh, ve eşhedü enne muhammeden abdühû ve rasûlühû*) diyen bir müslümanın ilk görevi nedir?.. Namaz...

Peygamber Efendimiz bazı sevdiği kimseleri vazifeli olarak bazı ülkelere gönderirken; Yemen'e, Bahreyn'e, civardaki ülkelere gönderirken, ora ahalisine nasıl davranması gerektiğini onlara tavsiye buyururdu:

“—Bakın, gittiğiniz yerde ilk önce insanları Allah'ın bir olduğunu tasdik etmeye, inanmaya davet edin!.. Onu kabul ederlerse, benim Allah'ın peygamberi olduğumu söyleyin!.. Onu kabul ederlerse, ondan sonra onlara namaz kılmayı emredin! Onu kabul ederlerse, Ramazanda oruç tutmayı emredin, zekât vermeyi emredin!..” diye Efendimiz'in tavsiyesi var. Yâni, her müslümanın namazı kılması gerekli!..

Diyorlar ki:

“—Ben müslümanım el-hamdü lillâh! Allah affetsin kusurları- mızı, namazlarımızı kılamıyoruz.”

Doğru, müslümanım diyen bir insan müslüman olur ama, namaz kılmamak çok büyük suç...

e. Namaz Kılmamanın Cezası

Bu çok büyük suçu, bir hadis-i şerifle size anlatayım. Yâni, “Alışmamışız, ne yapalım? Annemiz, babamız bize küçükten bunu böyle alıştırmamış, istiyorum ama hatamı biliyorum ama, kılamıyorum!” diyen kardeşlerim gayrete gelsin diye, *Riyâzü's- Sâlihîn*'den konuyla ilgili bir hadis-i şerifi, bu hadis-i şerifin açıklamasına sokmuş olayım:

Peygamber SAS Efendimiz, Cebrâil AS ile o mânevî âlemlerde gezerken, bir adamın başına azab meleklerinin çok büyük bir kaya vurduklarını görüyor. Bu kaya onun başını parça parça parçalıyor, eziyor, kemikleri etleri dağılıyor. Koca bir kaya vurulduğu için, adamın kafası darmadağın oluyor. Dağılıyor ama, ahiret alemi olduğundan Allah'ın kudretiyle o etler, o kemikler tekrar adamın başına geliyor, adamın başı tekrar eskisi gibi oluyor. Tekrar vuruyorlar, tekrar dağılıyor, tekrar bir araya geliyor...

Neden böyle olur?.. Ayet-i kerimelerde Allah-u Teâlâ Hazretleri şöyle buyuruyor:

كُلَّمَا نَضِجَتْ جُلُودُهُمْ بَدَّلْنَاهُمْ جُلُودًا غَيْرَهَا
لِيَذُوقُوا الْعَذَابَ

(النساء: ٥٦)

(Küllemâ nadıcet cülûdühüm beddelnâhüm cülûden gayrehâ li-yezûku'l-azâb) “Cehennemde ateşler içinde kötü insanlar azab görürken, derileri yanacak. Derileri yandığı zaman, Allah yeni bir deri halk edecek, derileri yenilenecek, yeniden yanacak. Neden?.. (Li-yezûku'l-azâb) Cehennemin azabını daimâ tatsınlar diye.” (Nisâ, 4/56)

Bu kafasına vurulan insanın da kafası parçalanıyor, ölmüyor.

أَلْ يُقْضَىٰ عَلَيْهِمْ فَيَمُوتُوا وَآلٌ يُخَفَّفُ عَنْهُمْ مِنْ عَذَابِهِ

(فاطر: ٣٢)

(*Lâ yukdà aleyhim feyemûtû*) “Cehennemde azab görenler de keşke ölseler kurtulacaklar ama, ölmek yok ki ölüp de kurtulsunlar. (*Ve lâ yuhaffefü anhüm min azâbihâ*) Azabları da hafiflemez.” (Fâtır, 35/36)

Ahiret azabının şekli bu. Dünyada bir insan öldürücü bir darbe yese ölür, kurtulur. Cellat ensesine balta vursa, kafası kopar, kurtulur. Asılsa kurtulur, kurşun isabet etse kurtulur.. Ama ahirette öyle değil; azab tekrar tekrar çekilsin diye deri tazeleniyor, yine yanıyor; baş parçalanıyor, eski haline geliyor, yine parçalanıyor. Yâni Allah mâneviyat âleminde Peygamber Efendimiz’e bunu böyle göstermiş.

O da sormuş:

“—Yâ Cebrâil kardeşim, bu adamın bu azabı görmesinin sebebi ne?..”

Cebrâil AS diyor ki:

“—Yâ Rasûlallah! Bu adam müslümandı ama, namazı kılmıyordu. Namazı kılmadığı için bu şekilde azablandırılıyor. Yâni, sen bu kafayla mı hem namazın farz olduğunu bildin, hem de kılmadın?.. Niye iradeni kullanmadın, niye azimli müslüman olmadın?.. Niye tutarlı müslüman olmadın, niye Allah’ın emirlerini yerine getirmedin?..” diye böyle azab göreceğini söylüyor.

İnsan Allah'ın emirlerini dinlemezse, çeşitli şekillerde azabgörür. Meselâ size bir kaç defa söylediğim bir hadis-i şerifi yine hatırlatayım:⁵

Bir müslüman ölüyor, kabre konuluyor, gömüyorlar. Kabre konulur konulmaz azab melekleri bunun kafasına ateşten bir gürz, topuz vuruyorlar. Kafası parça parça yaralanıyor, mezarın içi ateş doluyor ve feryada başlıyor.

Diyor ki:

“—Ben müslümanım, niye bana böyle azab ediyorsunuz? Yap- mayın, etmeyin!..”

Diyorlar ki:

“—Evet sen dünyadayken müslümandın. Tamam ama, sen hayatta iken müşrikler, kâfirler bir yerde müslüman kardeşine ezâ ediyorlardı. Sen onun yanından geçtin. Bu gözlerinle gördün, bu kafanla anladın vaziyeti; ama onun yardımına koşmadın! Kabirdeki sana yaptığımız bu azab, onun cezasıdır.” diyorlar.

Demek ki insan, çevresinde yapılan kötülükleri engellemek için çalışacak. Çalışmazsa, kabirden başlıyor azab... Kabir azabı haktır. Daha ahirete gitmeden, kabre konulur konulmaz o başlıyor.

“—Kabirde azab olur mu?..”

“—Olur.”

“—Ölen insana azab olur mu?..”

“—Olur.”

⁵ Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XII, s.443, no:13610; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XVI, s.21, no:43758; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.II, s.92, no:967; RE. 21/7.

Çünkü Peygamber Efendimiz, “Siz anlamazsınız ama olur, diyor. Siz duymazsınız ama ben duyuyorum.” diyor, bildiriyor. Manevî bakımdan azab olur. Onun için kayıtsız kalmaması lâzım, Allah’ın emirlerini duyunca yapması lâzım! Bir kötülüğü görünce engellemesi lâzım! Yâni emr-i ma’ruf, nehy-i münker yapacak, ibadet ve tâat üzere olacak, Allah’ın emirlerini tutacak, isyan etmeyecek, günahlardan kaçınacak!.. Vazifesini yapmazsa, ceza olur. Kötülüğü işlerse, ceza olur. Hepsi göz önünde bulundurulmalı!...

Onun için herkesin önce namazı kılması lâzım!
“—Evinde kılsa olur mu?..”

Olur tabii. Evinde namaz kıldı mı, namaz vazifesini yapmış olur. Amma camide kılsa; eğer mahalle mescidinde kılsa, cuma kılınmayan bir namazgâhta kılsa, yirmi yedi kat sevap alır. Cuma namazı kılınan bir yerde kılsa, elli kat sevap alır. Sevap fazlalaşıyor. Onun için camide kılmaya çalışması lâzım!..

“—Acaba Rabbimiz niye bize cemaatle namaz kılmayı tavsiye buyurmuş. Peygamber Efendimiz niye tavsiye buyurmuş? Niye müslümanlar topluca camide namaz kılıyorlar?..”

Toplum düzenini orada konuşsunlar, toplumun düzenini sağlasınlar. Birbirleriyle görüşsünler, birbirlerini sevsinler, çevrelerinin meselelerini, ülkelerinin meselelerini konuşsunlar, istişare yapsınlar, anlaşsınlar diye...

Bizim dinimiz çok güzel usüller koymuş. Şimdi yurt dışında geziyorum, bakıyorum; bizim dinimizin koyduğu güzel usülleri, usül olarak bu adamlar, yâni müslüman olmayanlar bizden daha güzel uyguluyor. İslâm ülkelerine geliyorum; İslâm ülkelerindeki ahali İslâmî emirleri uygulamıyor. Hayret edilecek bir şey, üzülecek bir şey!..

Meselâ bizim Türkiye’de, üniversitelerde başörtülü kızlara zorluk çıkartılıyor. Avustralya’da kolaylık gösteriliyor, cami açılıyor. Yâni Avustralya hükümeti, üniversite idaresi cami açıyor, liselerde mescid yeri veriyorlar, böyle talebeleri seviyorlar ve destekliyorlar. Çünkü dindar talebe terbiyeli oluyor, çalışkan oluyor, esrarkeş olmuyor, uyuşturucu kullanmıyor, asî olmuyor diye görüyorlar, takdir ediyorlar. Okul idareleri bizim kardeşlerimizin terbiyeli evlâtlarını çok seviyor.

İslâm ülkelerinde İslâm ahlâkı yok, İslâmî yönetim yok, merhamet yok, düzen yok, çalışma yok... Ama gayrimüslim denilen ülkelerde Allah’ın ve Peygamber Efendimiz’in bizlere tavsiye ettiği güzel şeylerin çoğunun uygulanmakta olduğunu görüyoruz; merhamet, yardımlaşma, çalışma, dürüstlük vs...

Bunlar müslümanların vasıfları, her yerde olması lâzım! Bunların da konuşula konuşula düzeltilmesi gerekiyor. Toplum canlıdır, toplumun meseleleri her an değişir. Her an onların görüşülmesi lâzım! Canlı toplumlar, canlı insan grupları tarafından meydana

getirilir. Toplum faaliyetlerine katılmayan bir müslüman, iyi bir müslüman değildir. Vazifesini yapmayan bir insan demektir.

Bu nasıl sağlanacak?.. Belli zamanlarda toplanmakla sağlanacak. İslâm dini böyle belli zamanlarda toplanmayı vazife olarak vermiş. Bir müslüman günde beş defa mahallesinin ibadetgâhında, camisinde, mescidinde; haftada bir de beldenin büyük bir yerinde toplanıyor, cuma namazı oluyor. Senede bir defa da hacda dünya müslümanları toplanıyorlar. Bakın dinimiz ne güzel içtimaî, toplumsal nizamlar koymuş. Bunlar işletilse, İslâm ülkeleri gül gibi olacak.

Merhameti emretmiş, tasadduk etmeyi emretmiş, sadaka vermeyi, hayır yapmayı emretmiş. Bunlar olsa, ne Somali'de aç müslüman kalacak, ne Afrika'da aç müslüman kalacak, ne Irak'ta, Çeçenistan'da aç müslüman kalacak... Eğer yardımlaşma olsa müslümanlar arasında kardeşlik bağları, toplumsal bağlar kuvvetli olsa, ne Kosova'da bu zulüm olacak, ne Kafkasya'da olacak, ne Saraybosna'da olacak...

Demek ki, hepimizin dinine dönmeye gayret etmesi lâzım! İyi müslüman olmaya çalışması lâzım! Bu müjdeli sayfadaki bu müjdeli hadis-i şeriflerden; tabii bunların kimisi oruca dair, kimisi namaza dair, ibadetlerle ilgili hadislerdi ama, sonunda çok toplumsal dersler çıkıyor.

Allah-u Teâlâ Hazretleri bize, toplumsal kusurlarımızı düzeltmemizi nasib etsin... Topluma karşı görevlerimizi güzel yapmamızı nasib etsin... Kişisel, ferdî, şahsî kusurlarımızı

düzeltilmemizi nasib etsin... İnsan-ı kâmil olmamızı nasib etsin... Sevdiği huylarla huylandırırsın, sevdiği yollarda yürütsün, sevdiği amelleri işletsin... Rızasını kazandırırısın... Huzuruna sevdiği, razı olduğu kul olarak varıp, cennetiyle cemâliyle müşerref olmayı nasib eylesin...

Aziz ve sevgili Akra dinleyicileri! Size Avustralya'dan gönül dolusu, kucak dolusu sevgiler, selâmlar, hürmetler, dualar, temenniler...

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llâhi ve berekâtühû!..

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN

13. 03. 1998 - AVUSTRALYA

[Bütün CUMA SOHBETLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

